

Bijverschijnselen

Jan Smit en John Smit

Momenteel wordt er door een groep schrijvers gewerkt aan een nieuw deel van de fauna van Nederland, over de bijen (zie pagina 6). Het is de bedoeling dat dit deel in 2009 zal verschijnen. In dit kader worden opvallende gegevens in het bestand van EIS nog eens nagelopen. Dat levert verrassende zaken op en haalt reeds vergeten bijzonderheden, die toch de moeite waard zijn om verder te vertellen, weer naar boven.

Andrena florea

John Smit heeft op 11 september 2003 drie mannetjes en één vrouwtje van deze zandbij verzameld bij Vrouwenpolder (Ze). De vanglocatie was langs een zandpad dat door een groot stuk bos loopt met als dominante boomsoort Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*). Dit pad loopt min of meer op de grens van het duingebied en de weilanden, met het eigenlijke bos aan de duinkant. Op de plek waar de *Andrena*'s zijn gevangen staat ook een klein randje bos aan de kant van de weilanden, dit is een tamelijk donker stuk van het pad. De dieren zaten ongeveer 30 cm boven de grond op bladeren van *Prunus serotina*, braam en een kruidachtige plant. In totaal zaten er een stuk of 10, allemaal verse exemplaren, met puntgave vleugelranden.

Dit zijn wel heel erg late exemplaren van deze soort. De laatste mannetjes waren tot dusver in ons land gevangen begin augustus, de laatste vrouwtjes half augustus. Een verklaring voor de late verschijning van deze dieren hebben we niet kunnen vinden of bedenken.

Westrich (1989) geeft als vliegtijd van deze soort voor Duitsland van eind mei tot begin augustus. Hij noemt 30 augustus als laatste vliegdatum voor een vrouwtje.

Voor mannetjes is de laatste vliegdatum in Duitsland 21 juni!

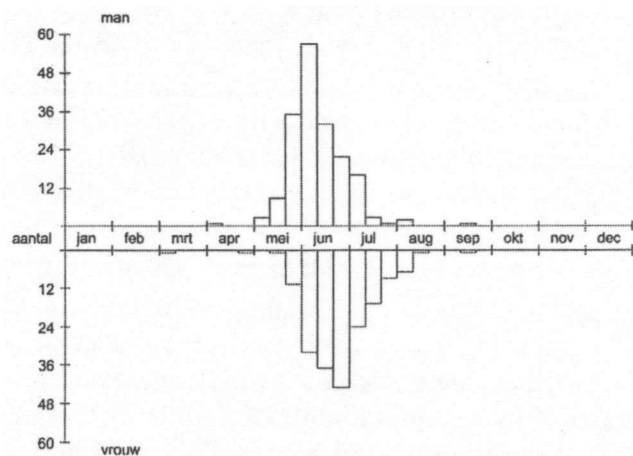

Fig. 1 Vliegtijddiagram

Een bijkomende bijzonderheid is dat het vrouwtje gestylopiseerd is. In mijn collectie bevinden zich ruim honderd gestylopiseerde *Andrena*'s, daarvan zijn de meeste exemplaren uit de maanden maart en april. Daarnaast nog een rijtje uit mei, enkele exemplaren uit juni en één laat exemplaar van 11 juli. In de databank 'Strepsiptera' van EIS is de laatst bekende vangst van een *Stylops* van 1 augustus. Daarbij vergeleken is de datum van 11 september wel een flinke tijd later.

Lasioglossum pallens

In de collectie van de eerste auteur bevindt zich een *Lasioglossum*-mannelijke, dat indertijd gedetermineerd was als *Lasioglossum fulvicorne*. Alleen was de datum wel erg vroeg voor een *Lasioglossum*-mannelijke: 2 mei.

Bij herdeterminatie door Ivo Raemakers tijdens onze studiedag in Amsterdam bleek het dan ook niet te gaan om *L. fulvicorne*, maar om een mannetje van *Lasioglossum pallens*. Deze soort is in 1998 door Lefeber gemeld als nieuw voor de fauna van ons land. Lefeber maakt melding van twee mannetjes, één gevangen in de ENCI-groeve bij Maastricht op 2 april 1997 en één in de groeve 't Rooth op 25 april 1997. In de jaren daarna is de soort in Zuid-Limburg op meer plaatsen aangetroffen, o.a. in het Savelsbos bij Gronsveld en de Riessenberg bij Cadier en Keer (databank EIS-Nederland).

Het exemplaar uit mijn collectie is gevangen door John Smit in het Filosofendal tussen Beek (Ge) en Nijmegen in 1995, zie de pijl op het kaartje. Hiermee wordt het bekende verspreidingsgebied in Nederland een flink stuk naar het noorden uitgebreid. Dit is tot dusver tevens de oudste vondst van deze soort uit ons land.

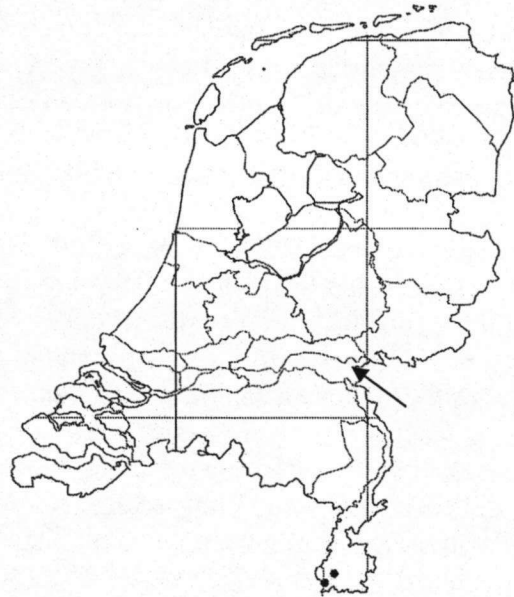

Fig. 2. Verspreidingskaart

Hylaeus styriacus

In mijn collectie bevindt zich een *Hylaeus*-mannelijke, dat als *Hylaeus gredleri* was gedetermineerd. Dit bijtje was gevangen onder aan het Vijlenerbos op 19 juni 1999. Deze bij is door Ivo Raemakers opnieuw gedetermineerd en de determinatie was fout, het bleek te gaan om *Hylaeus styriacus*. Van deze kleine maskerbij (4 mm), was tot op heden slechts een zevental vondsten bekend van vijf vindplaatsen: ENCI-groeve (3 x), Maastricht, Meertensgroeve bij Vilt, Roermond en De Doort bij Susteren (Databank EIS-Nederland). De eerste melding van deze soort uit ons land is door Koster (1986). Het betreft een vrouwtje, dat Verhoeff in juli 1947 bij Roermond verzameld had.

Dank aan EIS-Nederland voor de gegevens, het vliegtijd-diagram en het verspreidingskaartje.

Literatuur

- Koster, A., 1986. Het genus *Hylaeus* in Nederland (Hymenoptera, Colletidae). - Zoologische Bijdragen 36, 120 p.
Lefeber, V., 1998. Weer aculeatennieuws uit Zuid-Limburg. - Entomologische Berichten Amsterdam 58 (12): 238-240.
Westrich, P. 1989. Die Wildbienen Baden-Württembergs. - Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart, 972 p.